

ŘÍMSKÁ ARCHITEKTURA

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

FÓRA, BAZILIKY, VÍTĚZNÉ OBLOUKY

ŘÍMSKÁ ARCHITEKTURA

VY_32_INOVACE_DVK1215

FÓRA, BAZILIKY, VÍŤEZNÉ OBLOUKY

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Antické umění
- Předmět: DVK / 1. ročník
- Anotace: Obrazová prezentace vývoje římské architektury – fóra a stavby umístované na fóra

Forum

Jednou z nejcharakterističtějších součástí římského města bylo forum, ústřední volný prostor obklopený budovami, kde se obyvatelé shlucovali, přecházeli od jednoho k druhému, povídali si, pokřikovali a zabývali se svými úředními, náboženskými, obchodními a soukromými záležitostmi, prý zde bývaly pořádány i gladiátorské hry.

Římské forum bylo po svém obvodu roubeno podloubím se sloupy s prostorným mezisloupím. Kolem dokola ve sloupových loubích byla řada obchůdků. Rozloha fora byla stanovována podle uvažovaného počtu návštěvníků, aby forum nebylo přeplněné lidmi, nebo aby naopak nezelo prázdnotou. Šířka fora měla být ideálně velká jako polovina jeho délky (tj v poměru 1:2). Sloupy a budovy okolo fora měly několik pater. Nejčastěji patra dvě. Hořejší sloupy byly pak o čtvrtinu kratší než sloupy dolní kvůli zatížení dolního (případně dolních) patra. Forum bývalo dlážděno a mívalo také bohatou sochařskou výzdobu.

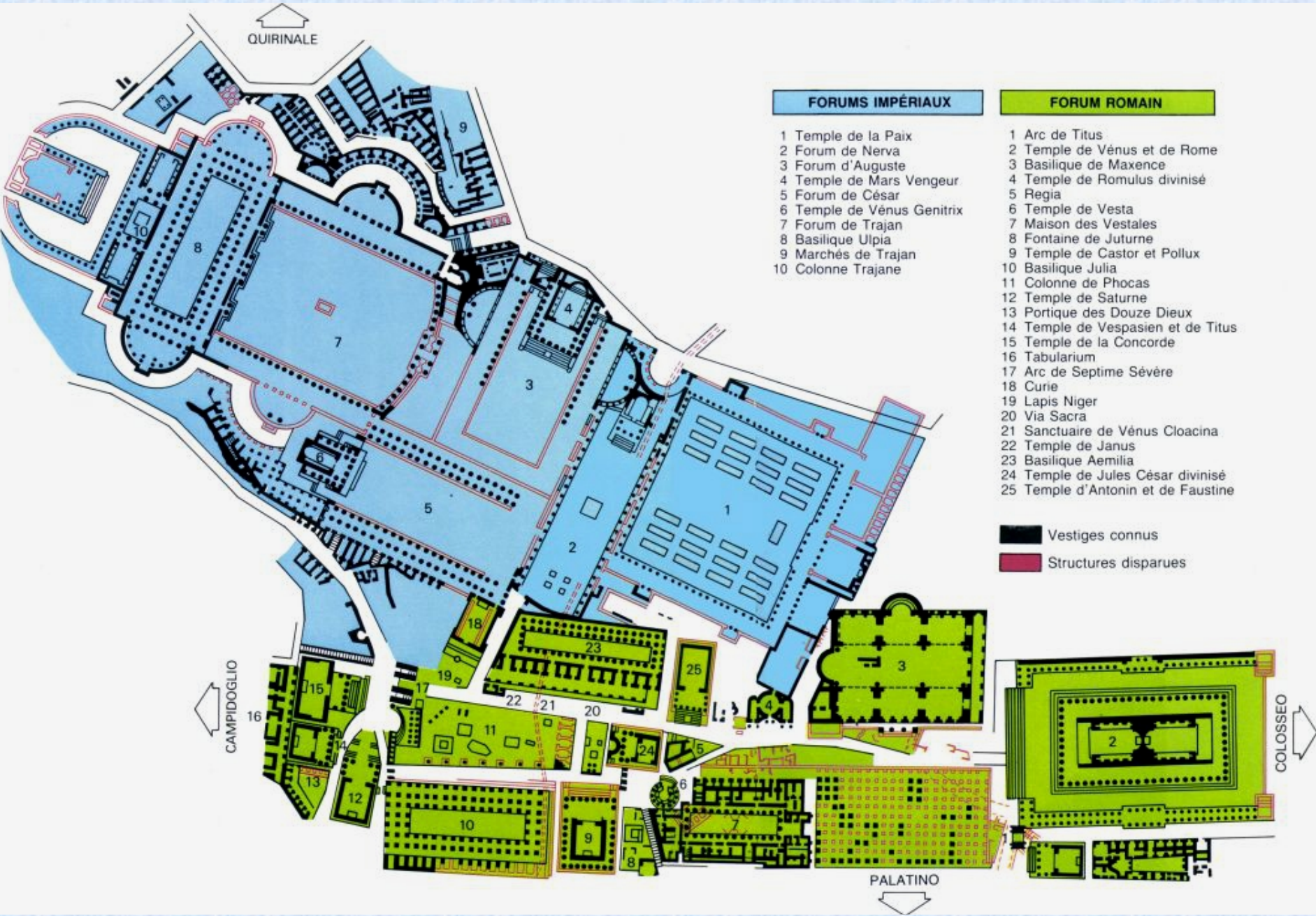

Forum Romanum

FORUMS IMPÉRIAUX

- 1 Temple de la Paix
- 2 Forum de Nerva
- 3 Forum d'Auguste
- 4 Temple de Mars Vengeur
- 5 Forum de César
- 6 Temple de Vénus Genitrix
- 7 Forum de Trajan
- 8 Basilique Ulpia
- 9 Marchés de Trajan
- 10 Colonne Trajane

FORUM ROMAIN

- 1 Arc de Titus
- 2 Temple de Vénus et de Rome
- 3 Basilique de Maxence
- 4 Temple de Romulus divinisé
- 5 Regia
- 6 Temple de Vesta
- 7 Maison des Vestales
- 8 Fontaine de Juturne
- 9 Temple de Castor et Pollux
- 10 Basilique Julia
- 11 Colonne de Phocas
- 12 Temple de Saturne
- 13 Portique des Douze Dieux
- 14 Temple de Vespasien et de Titus
- 15 Temple de la Concorde
- 16 Tabularium
- 17 Arc de Septime Sévère
- 18 Curie
- 19 Lapis Niger
- 20 Via Sacra
- 21 Sanctuaire de Vénus Cloacina
- 22 Temple de Janus
- 23 Basilique Aemilia
- 24 Temple de Jules César divinisé
- 25 Temple d'Antonin et de Faustine

Vestiges connus
 Structures disparues

QUIRINALE

CAMPIDOGGIO

PALATINO

COLOSSEO

Roman forum sketch up model

Augustus forum

Augustovo fórum – základ jedné z nejužívanějších monumentálních konfigurací. Doplňuje Forum Romanum a svou ucelenou kompozicí jde o první předznamenání budoucí římské zástavby. Stejně bylo komponováno fórum v Pompejích. Fóra lemují symetricky rozvržené dvoupatrové sloupové síně.

FORUM TRAJANI

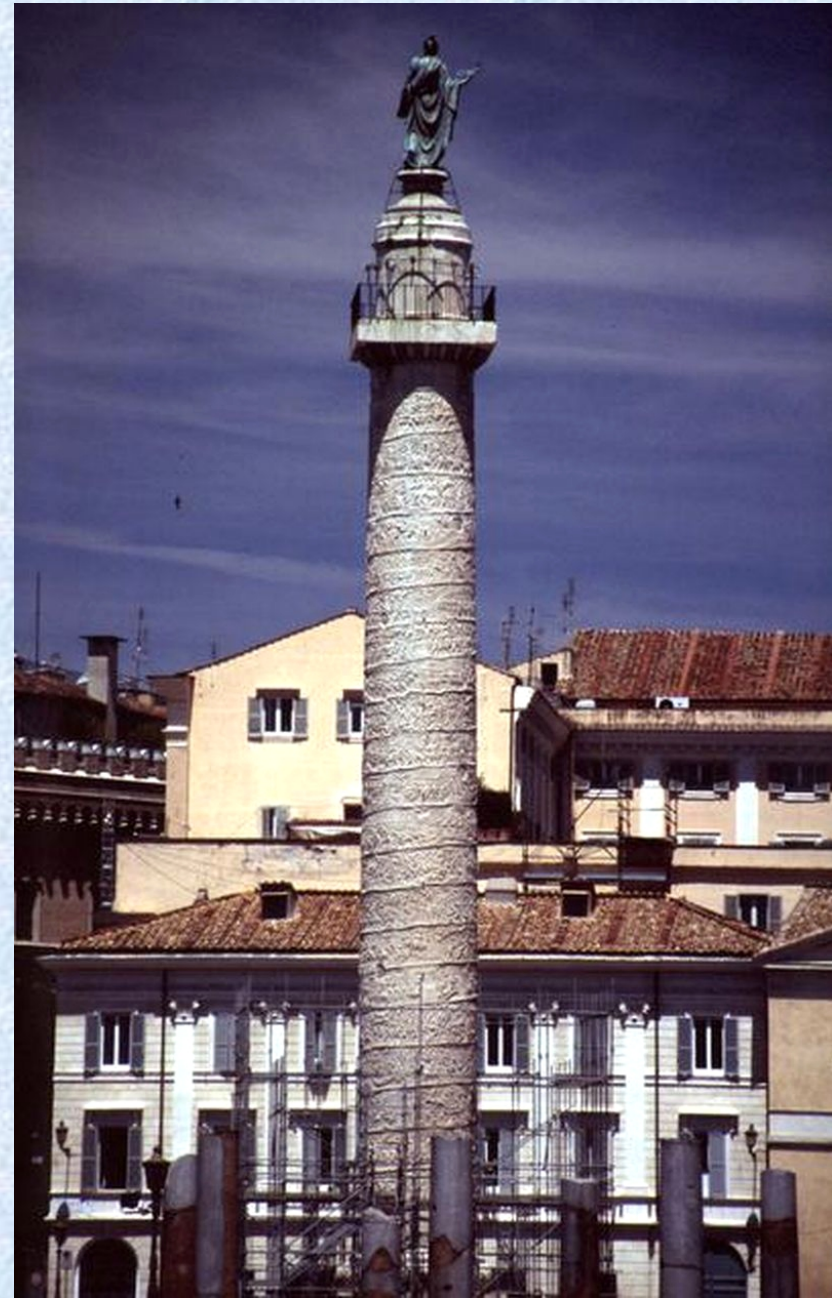

Trajanovo Forum

Traianovo fórum – největší, v čele bazilika Ulpia, za ní Traianův sloup, před ní Traianova jezdecká socha.
Na fórum se vcházelo nedochovaným triumfálním obloukem.

TRAJAN <<> TRAJAN'S MARKET <<> ROME

Trajan's Market

TRAJAN'S MARKET, TORRE DELLE MILIZIE, CASA DEI CAVALIERI DI RODI, MEDIEVAL EXCAVATIONS <>> ROME

Rod Rapin

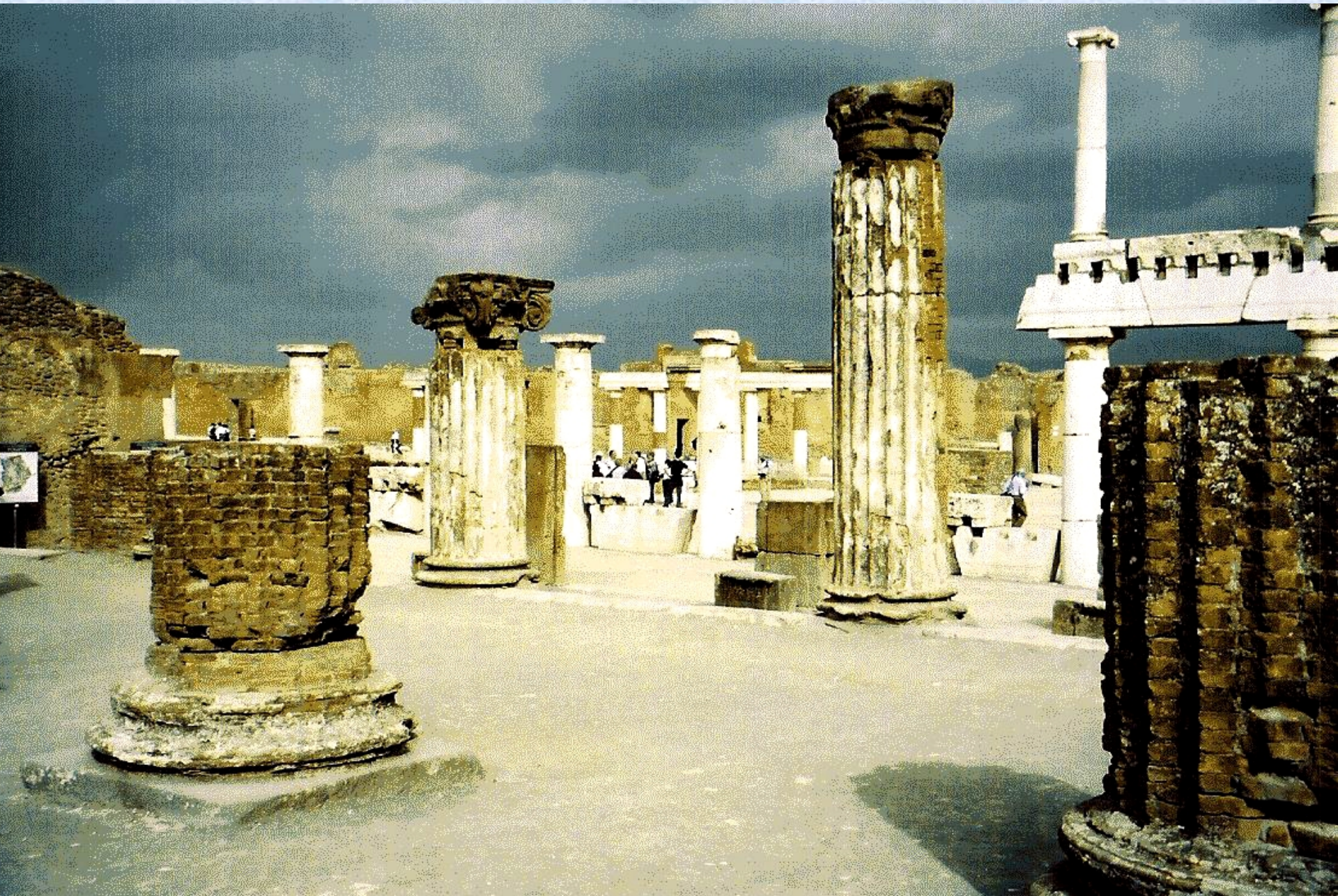

Forum v Pompejích

Pompejské fórum – v čele kapitol s chrámem, po stranách Apollonův chrám a basilika na jedné a radnice a tržnice na druhé.

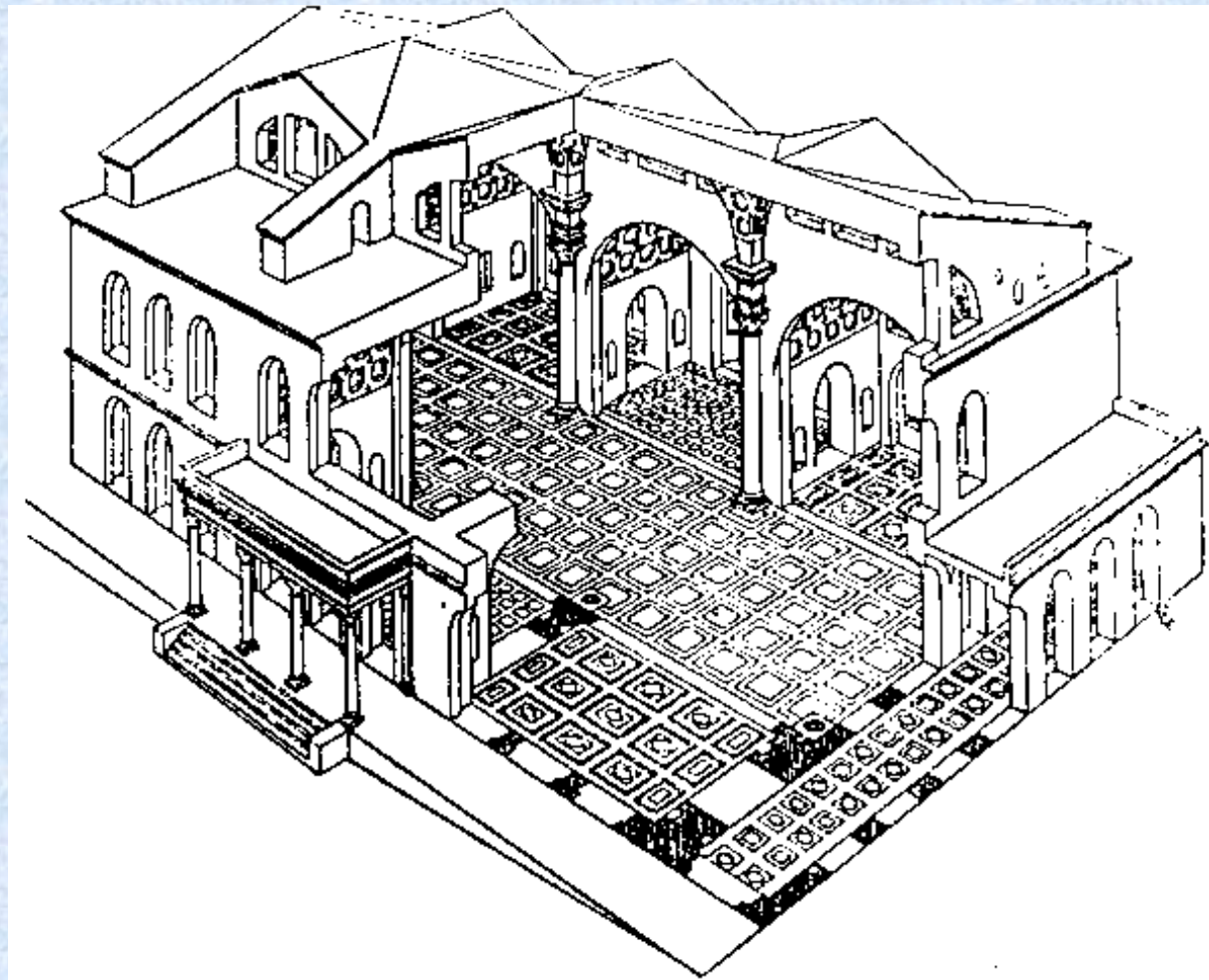

Severan Basilica a Forum v Leptis Magna, Libya

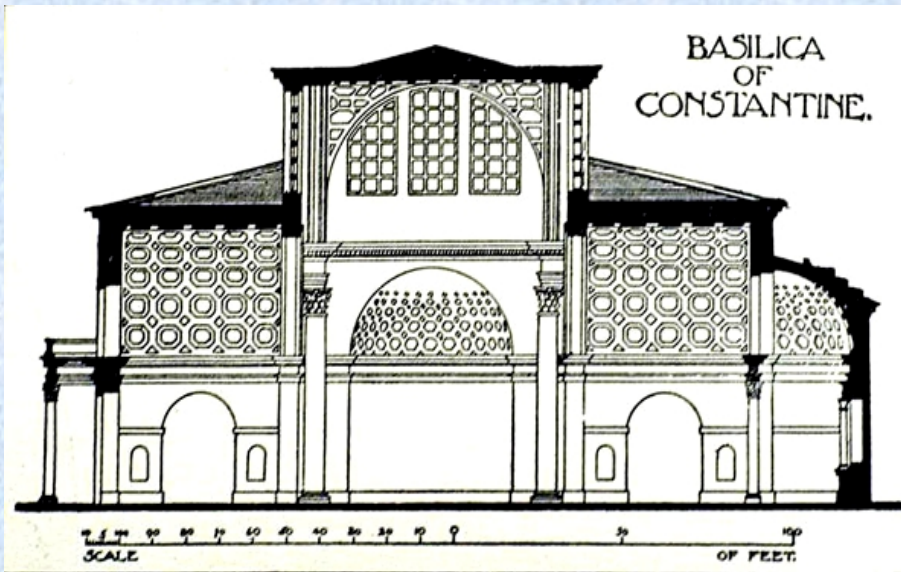
Bazilika

Byl to druh (nebo spíše různé druhy) stavby, která sloužila jako soudní dvůr, obchodní centrum a společenské shromaždiště zároveň. Právě bazilika bývala nejčastěji umístována na foru. Římské baziliky byly v podstatě architektonicky původní. Jejich půdorys byl opět obdélníkový a výška sloupů měla být velká jako šířka lodi.

Vnitřní kolonády rozdělovaly interiér na hlavní loď a lodi vedlejší. I zde sloupy (tyto sloupy měly být opět postaveny menší než sloupy spodní) nesly architrávy a podepíraly především cihelné zdi, zvedající se k plochému dřevěnému stropu nad hlavní lodí. Do těchto zdí mohla být proražena okna právě proto, že střechy vedlejších lodí byly nižší. Uvnitř baziliky bylo jakési vyvýšené místo nazývané tribunál, na kterém byla umístěna soudní sedadla.

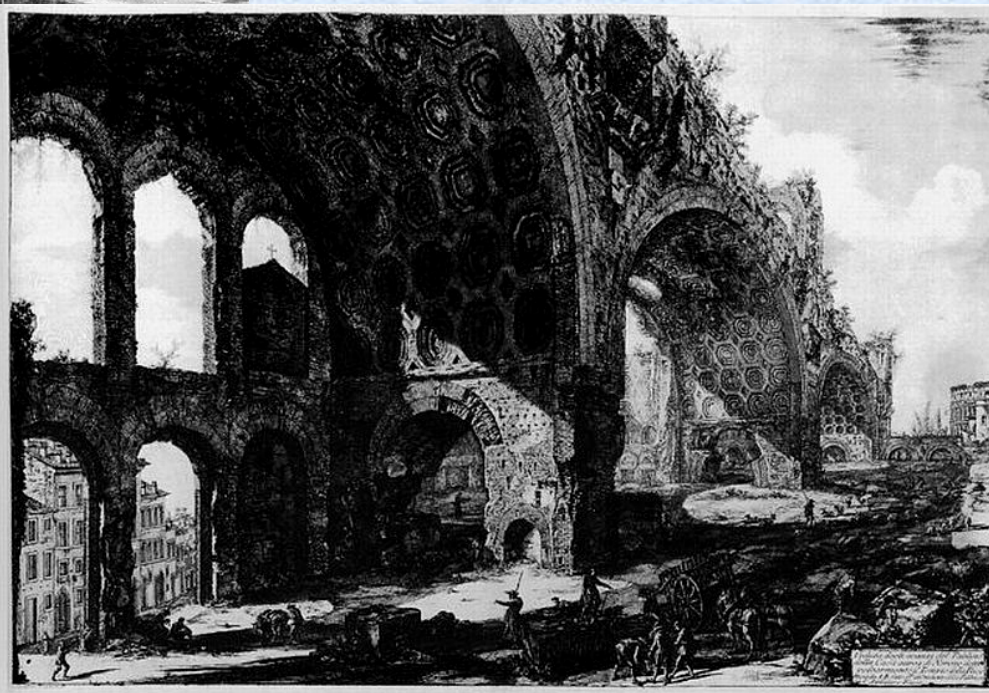

***Basilica
of Constantine
/Maxentius***

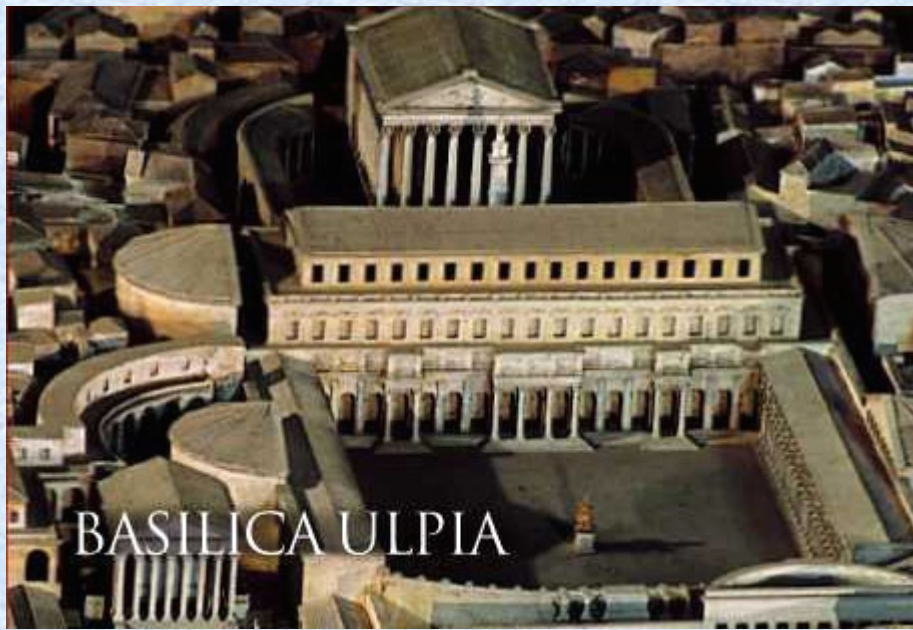

basilica_of_constantine

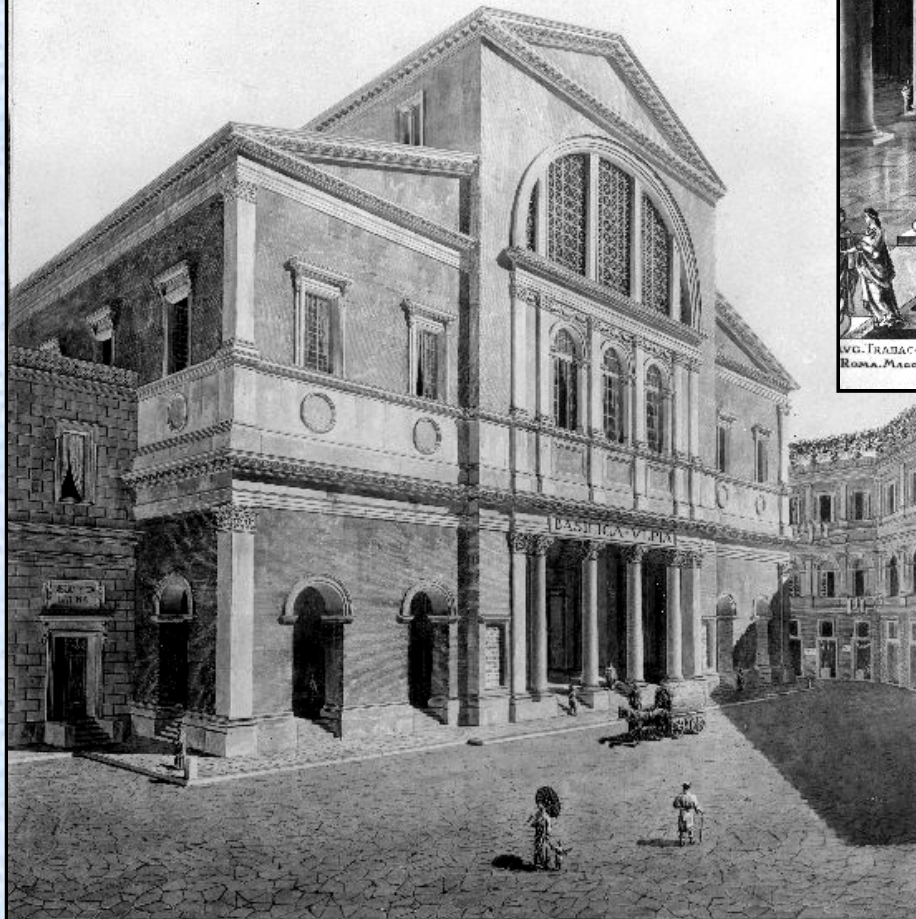

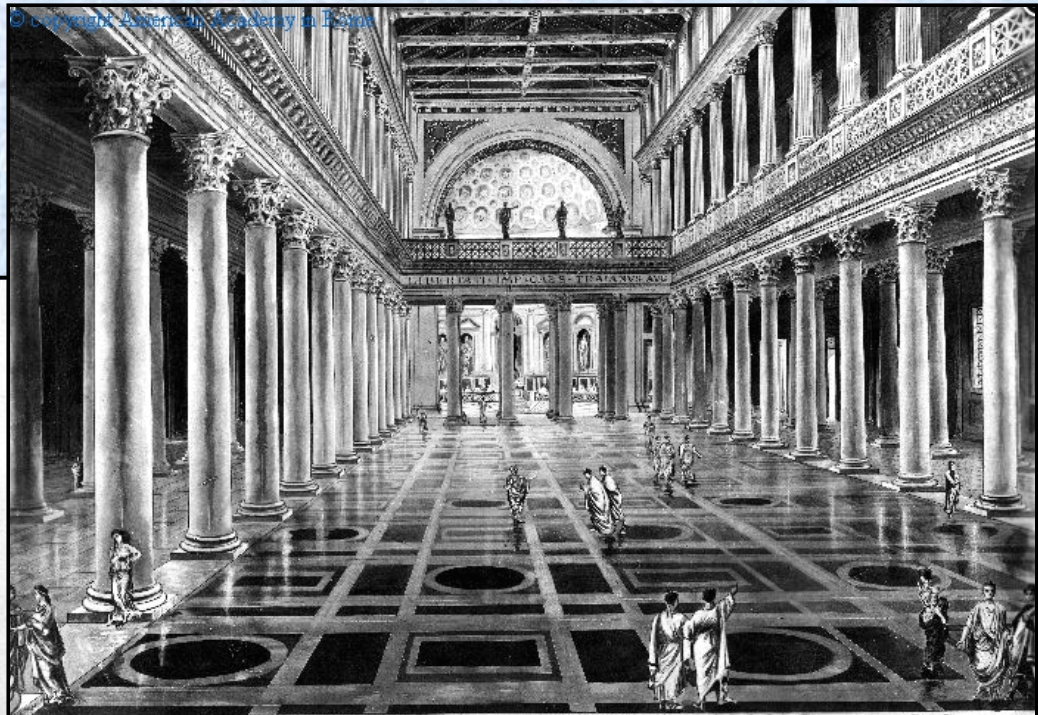
***Basilika Ulpia
Trajánovo Forum***

BASILICA ULPIA • PALAZZO PER LA GIUSTIZIA E BORSA PER COMMERCianti.
 FRONTE VERSO IL VICO MAMERTINO (VIA MARFORIO).
 LARGHEZZA m. 60 - ALTEZZA m. 48 - COLONNA TRAIANA, ALTEZZA m. 45.
 BASTAVRO ESEGUITO SOTTO GLI AUSPICI DEL COMUNE DI ROMA, NOVEMBRE 1912.

BASILICA ULPIA AL FORO TRAIANO
 NELL'ANNO 113 DOPO CR.
 ARCHITETTO APOLLIDORO DIDAMASCO.
 G. GATTESCHI. An.
 Riproduzione a colori.

Další stavby umístované na fora

Státní ***pokladnice*** (aerarium), ***věznice*** (carcer) a ***radnice*** (curia) byly podle tradice připojovány k foru.

Jejich rozměry musely proto odpovídat velikosti fora.

Radnice byla budována s ohledem na důstojnost města (římská curia), umístěná u římského i Juliova fora se v poměrně dobrém stavu dochovala dodnes, scházel se zde římský senát).

Radnice se stavěly buď čtvercového půdorysu nebo půdorysu obdélníkového a většinou měly zdobený kazetový strop. Vnitřní stěny byly většinou opásány korunními římsami, prý z důvodů dobré akustiky místnosti.

Curia Julia

Vítězné oblouky

Obliba památných vítězných oblouků, která se projevovala už za republiky, se za Augustovy vlády ještě stupňovala a nabyla forem, jež za císařových bezprostředních nástupců zobecněly. Stavby tohoto typu odpovídaly do té míry okázalosti a občanskému duchu Říma, že byly považovány za originální výtvar architektů císařství. Umisťovaly se do posvátného okrsku nebo na forum.

Arch of Titus

Summa Sacra Via

Rome_Flavian period

after 81 AD

nejstarší římský.

Arch of Titus
Summa Sacra Via
Rome_Flavian period
after 81 AD

Nicméně se zdá, že původ těchto vítězných oblouků je helénistický: nádherné brány, které zdobily vstup do řeckých měst Malé Asie, jsou v mnoha ohledech předobrazem bran, které byly dílem architektury z dob císařství a umožňovaly obdobně vstup do města. Ostatní, izolované oblouky stojí na místech, kde měly připomínat nějakou historickou událost nebo vyznačovat hranice mezi dvěma provinciemi.

Scény na reliéfech, které zdobí tyto památky, zvětšují pokud možno co nejvěrněji historické okamžiky nebo jednotlivé fáze života významného muže, na jehož paměť byl oblouk postaven.

Tato úloha se objevuje již v době Augustově. Víme totiž, že jeden takový oblouk, který se nedochoval, dal císař postavit rohu 21 př. Kr. na Martově poli, druhý zřídil roku 9 po Kr. v Súsách a třetí zbudoval pro Tiberia.

IMP SEVERVS AVGVSTVS
PVS SEPTIMVS PONTIFEX MAX
NOVORORDIS PVSICVS D D P L A S M T A N T I S
PVLG R E P A R A T I V E T V S S I T
ANNO SACR P V N D I C T V S D V S X C C I I I

Arch of Constantine
Rome
late Empire period
312-315 AD

Arch of Constantine
Rome
late Empire period
312-315 AD

Arch of Septimius Severus

BARTHOLOMAEVS IN PRAESIDIUM NOSTRUM
MPCAESIMAVRIBVS IN PRAESIDIUM NOSTRUM
OBREMPUBLICA REPERTVM IN
INSEIGNIBVS VIRTVTIBVS
SANTHOGALABICO ET
MEXICOSIBIPROCOSET
STAVLCOSTROCOS-27
ROMANI PROTAGATVM
INSEIGNIBVS VIRTVTIBVS

INSEIGNIBVS VIRTVTIBVS

INSEIGNIBVS VIRTVTIBVS

Zdroje:

PIOJAN, José. *Dějiny umění 1*, 1. vyd. Praha: Odeon, 1977. ISBN: 80-7176-765-4
kol. *Ilustrované dějiny světa - Úsvit civilizací*, 2. vyd. Bratislava: Gemini, 1993. ISBN: 80-7161-016-X
kol. *Encyklopedie starověkého světa*, 1. vyd. Praha: Perfekt, 2004. ISBN: 80-8046-269-0
AUGUSTA, Pavel. a HONZÁK, František. *Jak se žilo ve starověku*, 1. vyd. Praha: Albatros, 1989

Internetové zdroje:

- <http://cs.wikipedia.org>
- <http://commons.wikimedia.org/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Roman_Forum
- http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_monuments_of_the_Roman_Forum
- http://en.wikipedia.org/wiki/Temple_of_Saturn
- http://en.wikipedia.org/wiki/Temple_of_Venus_and_Roma
- http://en.wikipedia.org/wiki/Temple_of_Antoninus_and_Faustina
- http://en.wikipedia.org/wiki/File:Curia_Julia.jpg
- http://en.wikipedia.org/wiki/Arch_of_Titus
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/8/87/Titus_hh2.jpg/380px-Titus_hh2.jpg
- http://en.wikipedia.org/wiki/File:Arch_of_Titus_Detail.jpg
- http://en.wikipedia.org/wiki/File:Carrying_off_the_Menorah_from_the_Temple_in_Jerusalem_depicted_on_a_frieze_on_the_Arch_of_Titus_in_the_Forum_Romanum.JPG
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Forum_Romanum
- <http://p2poakland.wordpress.com/2012/07/14/day-16-july-14/>
- <http://dmakreshanski.deviantart.com/art/Forum-Romanum-Panorama-159675920>
- [Roman forum cropped.jpg](#)
- [Roman forum sketch up model.png](#)
- <http://ancientrome.ru/art/artwork/index.htm?id=291>
- http://www.fransite.net/Klassiek/Romeins/kunst/Temple%20of%20E2%80%9CFortuna%20Virilis%20E2%80%9D%20%28Temple%20of%20Portunus%29,%20Rome,%20Italy,%20ca_%2075%20BCE_jpg_orig.html
- <http://www.fransite.net/Klassiek/Romeins/index.html>
- <http://vygosh.borec.cz/de-rim.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Forum_Boarium
- http://cs.wikipedia.org/wiki/Konstantin_I._Velik%C3%BD
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Constantine_arch_Roma_2011_3.jpg?uselang=cs
- <http://www.digital-images.net/Gallery/Scenic/Rome/Forum/TrajansMkt/trajansmkt.html#Trajans-Market>